

Deontologie: hoe moet je handelen naar gevoelige informatie?

Hoe kan EJV helpen?

Wanneer kinderen of jongeren zich veilig voelen bij hun jeugdleiders, kan een vertrouwensrelatie ontstaan. Dankzij die band durven sommige kinderen en jongeren gevoelige informatie delen met hun leiders. In andere gevallen kan sensitieve info per ongeluk terecht komen bij jeugdleiders.

Hoe handel je op de juiste manier met dat gegeven?

Vanuit EJV werd een deontologisch stappenplan opgesteld die je als beknopte leidraad kan gebruiken in hachelijke (grensoverschrijdende) situaties. Hou hierbij in het achterhoofd dat de context per situatie verschilt en dat deontologie moeilijk kan worden vereenvoudigd naar een eenduidig antwoord.

 Leiding

Drie tips tot basiscommunicatie

Basiscommunicatie 1

Beloof niet aan het kind/de jongere dat je niets met de gegeven informatie zal doen, zoals bijvoorbeeld actie ondernemen als de situatie dat vraagt of melding maken wanneer noodzakelijk.

Beloof wel dat je transparant zult zijn over de stappen die je zal ondernemen en met wie je de info delen zal.

LET OP: Je moet als jeugdleader het probleem niet peesé zelf oplossen: vraag je af wie opgeleid en geschikt is om dit verder op te nemen.

Basiscommunicatie 2

Besprek met het kind de optie om de **ouders te informeren** over de situatie (enkel als de thuiscontext veilig is). Hier kan weerstand op komen, leg daarom uit waarom het verwittigen van de ouders zinvol is en welke stappen in hulp nodig zijn.

LET OP:

~ Als een kind/jongere weerstand uit, is dit niet negatief: weerstand is ook een manier van samenwerking waarmee het kind jou een belangrijke boodschap wil meegeven. Denk daarom goed na: waarom steigert een kind/jongere bij een bepaalde handeling en wat is zijn boodschap?

~ Luister goed naar de context van het kinds verhaal. Staat er thuis een veilig omgeving te wachten?

Voorbeeld 1: Het kind deelt met je dat er thuis agressie heerst. Het is dan niet raadzaam om de ouders onmiddellijk in te lichten. Toets daarom af wat er specifiek speelt, zonder de detective te zijn. Bij twijfel, bel je API om advies. Voorbeeld 2: Een jongere vertoont snijwonden op de arm. Na een gesprek blijkt de thuissituatie zwaar te wegen op haar, waardoor de zelfpijniging begonnen is. Het is dan niet raadzaam om de ouders onmiddellijk in te lichten. Bel om advies.

~ Een kind kan gevoelige informatie over de thuissituatie delen: ga niet in veroordelende positie t.o.v. de ouders staan. Probeer zo veel mogelijk de ouders betrokken en aan boord te houden in het verhaal.

Basiscommunicatie 3

Bij een ernstige situatie of twijfel, contacteer je best de API. Die gaat met de betrokkenen de zoektocht naar hulpverlening en nazorg aan.

Soms roept de plicht

Algemeen wettelijk kader en bepalingen

Als algemeen uitgangspunt geldt dat de minderjarige recht heeft op bescherming van zijn privéleven, met inbegrip van de vertrouwelijke behandeling van zijn persoonlijke gegevens. Dit betekent dat je de geheimen die door de minderjarige zijn toevertrouwd, in principe niet mag bekendmaken, zelfs niet aan de ouders.

In het Burgerlijk Wetboek staat dan weer een ouderlijk recht op informatie met betrekking tot de opvoeding van hun kinderen ingeschreven. Ouderlijk gezag houdt onder meer in dat de ouder (voogd) kan beslissen over fundamentele aspecten van de opvoeding van de minderjarige, over elementen van religieuze of levensbeschouwelijke aard, en over een (ingrijpende) medische behandeling.

Het Kinderrechtenverdrag erkent deze verantwoordelijkheden van ouders. Ouders of wettige voogden hebben de verantwoordelijkheid voor de opvoeding en de ontwikkeling van het kind, waarbij het belang van het kind hun allereerste zorg is. Bij alle maatregelen die het kind aangaan, moeten de belangen van het kind de eerste overweging zijn.

Anderzijds heeft het kind het recht om zijn mening te kennen te geven en het recht dat met deze mening rekening wordt gehouden in elke aangelegenheid of procedure die het kind aanbelangt. De oordeelsbekwaamheid van een kind dient in principe geval per geval bekeken te worden, ongeacht de leeftijd van het kind. Over het algemeen wordt wel aanvaard dat kinderen vanaf de leeftijd van 12 jaar over het nodige oordeelsvermogen beschikken. Zodra een jongere over voldoende oordeelsvermogen beschikt om zelfstandig over de eigen persoonlijkheidsrechten te beschikken, mag niemand, zonder medeweten van de jongere, gevoelige informatie doorgeven aan de ouders.

Als jongeren niet willen dat hun ouders geïnformeerd worden, zal er veel tijd geïnvesteerd moeten worden in overleg. Het is belangrijk dat er geen breuk ontstaat in de vertrouwensrelatie tussen de begeleider en de jongere. Hecht dus veel belang aan de dialoog om inzicht te krijgen in de reden dat de jongere niet wil dat de ouders geïnformeerd worden en bekijk samen of dat idee gerechtvaardigd is. Op basis van een volledige context zal dit, samen met professionele hulpverleners, uitgeklaard moeten worden. Aan minderjarigen een absolute geheimhouding garanderen t.a.v. hun ouders kan verdere hulp en begeleiding soms beletten, vandaar dat dit aspect vaak het eerste en belangrijkste aandachtspunt is bij de begeleiding van een jongere.

LET OP: Bel niet onmiddellijk zelf met politie of child focus in geval van een ernstige melding, maar pleeg eerst overleg met de API van EJv.

Welke concrete plichten heb ik?

Privacy & vertrouwensrelatie	Wettelijk kader
Discretieplicht	Meldingsplicht
<p>Als leider heb je discretieplicht: deel gevoelige informatie niet zomaar met iedereen. Hierin maken we het onderscheid tussen 'nice to know' en 'need to know':</p> <ul style="list-style-type: none"> - Denk hierbij goed na wie wat (niet) moet weten? - Deel zo weinig mogelijk informatie met omgeving. - Als het moet, deel je enkel het hoognodige. <p>Er zijn uitzonderingen op de discretieplicht:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Als het delen van informatie in het belang is van het kind of de jongere. Maar dan bespreek je dit op voorhand eerst met het kind of de jongere. 2. Als er sprake is van een noodtoestand: als de fysieke, psychosociale of seksuele integriteit van kinderen of jongeren op het spel staat. 3. Indien de wet de jeugdwerker hiertoe verplicht: bij een ondervraging door een onderzoeksrechter. 4. Indien er sprake is van een gewetenskwestie, een moreel dilemma, voor de jeugdwerker of de organisatie. 5. Als de jeugdwerker of organisatie geschaad wordt. Maar de jeugdwerker overlegt hierover altijd eerst met zijn hoofdlerder. 	<p>Door wet bepaald, heb je meldingsplicht</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wanneer een persoon een gevaar voor zichzelf of anderen is, nu of in de toekomst. - Bij fysische of psychische onveiligheid. - In situaties van leven of dood. - Bij zware strafbare feiten. - In situaties met verregaande gevolgen. <p>In geval er bij een ernstige situatie geen melding gedaan wordt, kan een beschuldiging van 'schuldig verzuim' worden toegekend.</p>
<p>Bij twijfel kan de API gecontacteerd worden.</p>	<p>In geval er bij een ernstige situatie geen melding gedaan wordt, kan een beschuldiging van 'schuldig verzuim' worden toegekend.</p>

Wat te doen bij vragen?

Bij vragen omtrent de wetgeving of (pastorale) begeleiding van kinderen en jongeren, mag Veerle Kalkhuis gecontacteerd worden. Zij staat, als Aanspreekpunt Integriteit bij EJv, jullie graag bij.

Is er op kamp een acute situatie waarbij dringend de API gecontacteerd moet worden? Dan mag je tijdens de zomer ons altijd bellen volgens onderstaand schema:

Veerle Kalkhuis
Aanspreekpunt integriteit

veerle.kalkhuis@ejv.be
+32 (0)484 06 38 09

Permanentie zomervakantie 2025

01 juli - 18 juli	Veerle Kalkhuis	0484 06 38 09
19 juli - 2 aug	Michèle Goosens	0484 06 38 09
3 aug - 18 aug	Loorke Kalkhuis	0489 54 70 18
19 aug - 31 aug	Veerle Kalkhuis	0484 06 38 09